

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum I. Si qui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

deles cum in divinis vitare debent, nam in ordine ad alios suspensus non est in tali casu, nisi peccatum ejus notorium sit per sententiam Judicis, aut per confessionem judicialem, vel per evidentiam facti, quod nulla tergiversatione celari potest.

SUMMARIUM.

1. *Existent in peccato mortali quodammodo est suspensus.*
2. *Per antiquos Canones prohibitum fuit fidelibus, divinis officijs interesse notorij Concubinarij.*
3. *Quod quidem hodie prohibitum non est, possunt tamen ab eorum divinis abesse, si velint, fideles.*

Notandum primò, existens in peccato mortali quodammodo est suspensus, quia licitum ipsi non est in tali statu Missam celebrare, aut Sacramentum aliquod administrare. Verùm hæc suspensio non est Ecclesiastica censura, ob cujus violationem Clericus ille irregularitatem incurrat, & quæ Ecclesiastici Prælati relaxatione aut absolutione indigeat, sed ea suspensio per penitentiam, aut confessionem Sacramentalem tollitur, qua de re dixi lib. 5. tra. 1. c. 5. n. 10. in fine, & tra. 4. c. 6. n. 5.

Notandum secundò, secundum antiquos Canones prohibitum fuit fidelibus, ne notorij concubinarij aut fornicarij Clerici

divinis officijs interessent, sicuti supra dixi in c. vestra hoc tit. Censebatur autem crimen notorium ex triplici capite. Primò, si Clericus per sententiam à Judice condemnatus fuit. Secundò, si in judicio crimen sponte confessus. Tertio, si crimen per evidentiam rei ita publicè cognitum, ut nulla tergiversatione celari aut negari posset.

Quæres, cur omissus sit quartus modus, si crimen in judicio legitime probatum sit, maxime postquam conclusum in causa. Resp. idè omissum fuisse, quia plerumque populus scire non potest, num probationes fuerint plene convincentes, idè ne iniurijs atque infamiae via pateat, Judicis sententia expectari debet. Verùm si populo factis constet, Clericum legitime convictum esse, ita ut omnis dubitatio exclusa sit, tunc idem de hoc notorio orto ex probationibus legitimis judicari debet, quod de notorio ex confessione, judiciali, cum hæc duæ convictiones, videlicet probatio legitima, & otis confessio, in judicio æquiparentur.

Id moneo, tametsi hodierno Jure fideles non teneantur abstinere à notorij concubinarijs in sacris officijs, propter Extravagantem, ad evitanda, possunt tamen abstinere, & nolle ad ipsorum Missas venire, quia per Extravagantem Constantiensem, nullus favor ipsis delinquentibus factus est, & idè fideles possunt se conformare Juri- bus antiquis, quippe quæ nupiam revocata legimus.

TITULUS III. DE CLERICIS CONIUGATIS.

CAPITULUM I.

Si qui.

PARAPHRASIS.

Clerici in sacro Ordine non constituti, si matrimonium contraxerint, per Ecclesiasticam censuram compelli debent ad beneficia Ecclesiastica relinquenda; sin au-

tem Clerici subdiaconi, seu in sacro Ordine constituti, uxores duxerint, ad easdem dimittendas, & de commissio scelere penitentiam agendam per suspensionis & excommunicationis sententiam compellantur.

SUMMARIUM.

1. *Clericus beneficiatus, si matrimonium contraxerit, nondum sacro Ordine ini-*

initiatas, beneficia Ecclesiastica ipso jure vacant.

2. Si tamen sacro Ordine initiatus matrimonium contrahere praesumpserit, nullum est hujus matrimonium.
3. Et quamvis valde probabile sit, quod etiam beneficia illius, prius obtenta, ipso jure vacent.
4. Probabilius tamen est, posse quidem eos per sententiam Iudicis ab officio & beneficijs suspendi, donec uxores dimiserint, & se emendaverint, privatos tamen ipso jure non esse.

1. Notandum primò: Si Clericus beneficiarius sacro Ordine non initiatus matrimonium valde contrahat, ipso Jure vacant ejus beneficia. Ita hic, & docent DD. omnes; imò, ut Gl. hic ait, censetur hæc tacita beneficij renuntiatio, seu quæ ipso facto fit, cum Clericus sciat, aut scire debeat, quod simul beneficium retinere, & uxorem habere non possit. *c. diversis. s. hoc tit.* quemadmodum simili ratione, qui alterum beneficium incompatible accipit, ipso Jure amittit prius habitum beneficium. *c. litteras. g. de concessione præbende.* Quam ob rem ab alio Clerico impetrari potest, tanquam vacans, de Jure videlicet, licet de facto non vacet, si Clericus, qui alterum beneficium accepit, prius adhuc possideat, sicut *Imol. hic notat n. 4.* & idem in casu isto Judicis auctoritate opus est, qui post declaratam privationem, eam ita exequi debet, ut ipso tempore ductæ uxoris, aut tempore accepti beneficij secundi incompatible, beneficium vacasse intelligatur. Plura videri possunt apud *Ioan. And. hic & in c. Ioannes hoc tit. & qua dixi lib. 4. tra. 2. c. 14. n. 9.*

2. Notandum secundò. Si Clericus sacro Ordine initiatus matrimonium contrahere præsumat, ipso Jure irritum censi debet. Est enim sacer Ordo impedimentum dirimens matrimonij contrahendi, prout docui *lib. 5. tra. 10 p. 4. c. 3 n. 3.* Adde, quod tale matrimonium contrahere præsumens

ipso facto excommunicationem incurrat, *Clement. 1. de consanguinitate.*

Sed dubium est, num Clericus in factis matrimonium contrahendo, ipso Jure beneficijs privetur, an verò ipso Jure privatus non sit, quamvis in pœnam privari possit ab homine seu Judice. Priorem partem amplexus est *Abb. hic n. 7. Syl. V. Clericus. 2. n. 2. V. peccat verò.* Prob. primò, quia talis Clericus assumendo, quatenus in ipso est, statum conjugalem incompatiblem beneficio, censetur ei renuntiare, *argu. c. 3. de renuntiatione.* Secundò. Si curatus alterum beneficium curatum per vim accipiat, sive se intrudat, licet adeptio beneficij secundi Canonica non sit, sed irrita, tamen intrusus ipso Jure privatur etiam primo beneficio curato. *c. eum qui 18. de præbendis in 6.* ubi ratio datur, quia non deceat, ut is, qui justè accipit alterum beneficium curatum, deterioris conditionis sit, quàm invasor: hæc autem argumentatio similiter locum habet, si Clericus in minoribus justè & valde matrimonium contrahendo ipso Jure privatur beneficijs, quæ habet. Idem quoque dicendum esse de Clerico in sacris, si matrimonium temerè & invalide contrahere præsumat, confirmatur *ex c. 3. de translatione Episcopi*, ubi simili modo decernitur, si Episcopus ad alterum Episcopatum propria auctoritate se transferat, quod etiam prius legitime habito Episcopatu carere debeat.

Sed posteriorem partem quæstionis rectè 4 tradit *Gl. finalis hic, Ant. & Imola in fine cap. Ioan. And. in c. Ioannes n. 23. hoc tit. Tabina V. beneficium. 2. n. 14. §. sed quod si beneficiatus. Sanch. lib. 7. de matrimonio disp. 43. n. 4.* Sumitur ex hoc cap. in quo discrimen fit inter Clericos in minoribus, & Clericos in sacris, atque de illis dicitur cogendos esse, ut beneficia desererant, quod tamen de Clericis in sacris non dicitur. Sed per sententiam Judicis, donec uxores dimiserint, & se emendaverint, ac plenè satisfecerint, ab officio & beneficijs suspendendos esse, prout tum *in hoc cap. cum in c. sane*

D

c. sane

Sanè 4. hoc tit. significatur. Deinde probatur ratione: vel Clericus in sacris contrahendo matrimonium, beneficijs ipso Jure privatus esset, ex ipsa natura facti, propter assumptionem status incompatibilis, adeoque tacitam renuntiationem; vel in pœnam criminis per aliquam constitutionem pœnalem? Neutrum horum dici potest. Non primum, quia, cum matrimonium irritum sit, verè non dicitur, eum assumere statum impossibilem cum beneficio, quare hic locus est regulæ receptæ, quod nullum est, nullum effectum producere potest, uti docent DD. in L. 11. se. 4. S. condemnatus ff. de re judicata, & reg. § 2. in 6. non præstat impedimentum, quod Jure non sortitur effectum, quæ ipsa etiam ratio est, cur nec Clericus in minoribus ipso Jure beneficia amittat, si matrimonium invalidè contrahat, ut si v. g. pubes nondum sit, vel consanguineam accipiat, quia revera non accipit statum incompatibilem cum beneficio, cum voluntas & conatus ejus non sortiantur effectum, sicut bene resolvit Sanch. cit. disp. 43. n. 3. Neque alterum dici potest, cum talis constitutio pœnalis in nostro casu lata non sit. Ad argumenta facilè responderetur. Ad primum dicitur, non satis esse, quòd aliquis velit assumere statum incompatibleem, si voluntas effectum non sortiat, quandoquidem mera voluntas, aut conatus inefficax, in ordine ad pœnas, aut impedimenta contrahenda, non reputatur pro facto, nisi id Jure expressum sit. Ad secundum. Responderetur, quòd lex pœnalis ob similitudinem rationis extendenda non sit ad casus diversos, nisi necessitas cogat, quia v. g. alioquin iniquitas jurium, contradictio, aliudve absurdum sequeretur, sicuti docui lib. 1. tra. 4. c. 18. n. 9.

S. deinde.

Sanè.

PARAPHRASIS.

Mandat Alexander III. Erdfordensi Episcopo, ut provideat, ne in posterum Clerici Conjugati ad beneficia Ecclesiastica, factos Ordines, aut administrationes Ecclesiasticas admittantur, præterquam, si quis unicam, eamque virginem uxorem habeat, & castitatem perpetuam voveat.

SUMMARIUM.

1. Clericus conjugatus non est ordinandus, nec ad beneficium Ecclesiasticum admittendus, nisi certas condiciones observaverit.
2. Sed neque ad Ecclesiasticam administrationem est admittendus.

Notandum primò. Clericus Conjugatus non est ordinandus, nec ad beneficium Ecclesiasticum admittendus, nisi unicam, eamque Virginem, id est, ab alio non corruptam, uxorem duxerit, atque continentiam perpetuam voveat; dummodò etiam uxor, si in sæculo maneat, & extra incontinentiæ periculum constituta sit, eandem vovere parata sit, sicuti dicitur Tit. de conversione Conjugatorum, & docui lib. 5. tra. 10. p. 3. c. 7. n. 2. vide etiam cap. ult. de temporibus ordina. in 6. ubi idem decernitur de susceptione primæ Tonsturæ.

Norandum secundò. Clericus Conjugatus extra casum supra expressum nec ad Ecclesiasticam administrationem admittendus est. Consentit cap. in 6. ubi dicitur, quòd Clerici Conjugati, tamen si monogami sint, ac Virginem uxorem habeant, extra casus ibi recensitos, Clericorum Jucibus & privilegijs privati sint. Ex quo inferitur, quòd Clericus Conjugatus non possit esse generalis Episcopi Vicarius in spiritualibus, sicuti advertit

Abb. nor. 1.

CA-